Rafadan Tayfa - İstiklâl Marşı (Dinleme/İzleme): Millî Değerler, Görsel-İşitsel Unsurları Yorumlama, İsim Tamlamaları ve Zamirler

T.D.6.2-8: «Rafadan Tayfa - İstiklâl Marşı» çoklu ortam içeriğindeki görsel ve işitsel unsurlardan hareketle millî değerlere ilişkin çıkarım yapabilme · T.O.6.5-23: Bağlamdan söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme, içerik içi karşılaştırma yapabilme ve kronolojik akışla özetleyebilme · T.Y.6.21: İsim tamlamalarının (belirtili, belirtisiz, zincirleme) ve zamirlerin (kişi, işaret, belgisiz, soru, iyelik ve ilgi zamiri) işlevlerini çözümleyebilme

HATIRLAYALIM

- Mehmet Âkif Ersoy, para ödülü konulduğu için yarışmaya başta katılmamış; Taceddin Dergâhı'nda yazdığı ve 12 Mart 1921'de kabul edilen İstiklâl Marşı'nı «Kahraman Ordumuza» ithaf ederek ödülü Darülmesai'ye bağışlamıştır.
- İsim tamlamalarında birinci isim tamlayan (-ın/-in), ikinci isim tamlanandır (-ı/-i/-sı): İkisi de ek alırsa «belirtili» (bayrağın gölgesi), ilk isim eksizse «belirtisiz» (vatan sevgisi), en az üç isim bağlanırsa «zincirleme» (İstiklâl Marşı'nın kabul günü) olur.
- İsmin yerini tutan sözcük hâlindeki zamirler: Kişi (ben, sen, o, biz, siz, onlar, kendi), İşaret (bu, şu, o, burası), Belgisiz (herkes, kimse, bazıları, hepsi) ve Soru (kim, ne, hangisi) zamirleridir; ek hâlindeki zamirler ise iyelik ekleri ve ilgi zamiridir (-ki: seninki, bizimki).

1 EŞLEŞTİRME

Sol sütundaki cümlelerde koyu yazılan söz öbeklerini veya zamirleri sağ sütundaki dil bilgisi türleriyle eşleştiriniz.

d 1. Şairimiz **bağımsızlık destanını** büyük bir inançla yazdı.

c 2. Törende **herkes** İstiklâl Marşı'nı gür bir sesle okudu.

a 3. Akif'in araştırması bitti, **Hayri'ninki** ise akşam tamamlandı.

b 4. Mecliste **milletin vekilleri** marşı ayakta alkışladı.

a) Düşen tamlanan ismin yerini tutan ek hâlinde ilgi zamiri (-ki)

b) Tamlayan ve tamlananı ek almış belirtili isim tamlaması

c) Varlıkların yerini belirsiz biçimde tutan belgisiz zamir

d) Tamlayanı ek almamış belirtisiz isim tamlaması

2 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki dört tamlama kartından hangisinde en az üç ismin birbirine aitlik ilgisiyle bağlanmasıyla oluşan bir

A 1. Kart: Türk milletinin bağımsızlık coşkusu (Dört isim iç içe)

B 2. Kart: Şanlı bayrağın al rengi (Araya sıfat girmiş belirtili tamlama)

C 3. Kart: Kahraman ordunun büyük zaferi (Sıfatlarla nitelenmiş belirtili tamlama)

D 4. Kart: Soğuk kış gecesinin sessizliği (Sıfat tamlamasıyla kurulmuş tamlama)

3 KISA CEVAP

Görseldeki iki cümlede yer alan «mahalledeki tören» ve «bizimki başladı» ifadelerindeki «-ki» eklerinin görev farkını yazınız.

'mahalledeki' kelimesinde -ki eki 'tören' isminin önüne.

4 TABLOYU TAMAMLA

Görseldeki zamir çözümleme kartlarını inceleyerek tablodaki eksik zamir türü ve görev açıklaması hücrelerini tamamlayınız. İlk satır örnektir.

Cümle ve Zamir	Zamir Türü	Cümledeki Görevi
1. Ben ve o, şiiri ezberledik.	Kişi (Şahıs) Zamiri	İnsan isimlerinin yerini tutmuştur
2. Bunu kütüphaneden dün aldım.	İşaret Zamiri	Cansız nesnenin yerini işaretle tutmuştur
3. Bazıları sahne dekorunu hazırladı.	Belgisiz Zamir	Kişilerin yerini belirsizce tutmuştur
4. Yarışmada birinci kim oldu?	Soru Zamiri	İsmin yerini soru yoluyla tutmuştur

5 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

İstiklâl Marşı'nın yazılış süreci, isim tamlamaları ve zamirlerle ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y kutusunu işaretleyiniz.

	D	Y
Mehmet Âkif Ersoy, İstiklâl Marşı'nı Türk milletine mal ettiği için kendi şiir kitabı olan Safahat'a almamıştır.	☑	☐
Belirtisiz isim tamlamasında tamlayan ile tamlanan arasına birden fazla niteleme sıfatı girebilir.	☐	☑
«Kendi» sözcüğü kişi zamirleri içinde yer alır ve cümleye pekiştirme anlamı katan dönüşlülük zamiridir.	☑	☐
«Bu şiir hepimizi duygulandırdı.» cümlesindeki «bu» sözcüğü ismin önüne geldiği için işaret zamiridir.	☐	☑
Çoklu ortam içeriklerinde karakterlerin ses tonu, vurgusu ve yüz ifadeleri örtük duyguları anlamamızı sağlar.	☑	☐

6 BOŞLUK DOLDURMA

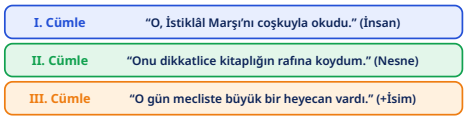
Cümlelerdeki boşlukları kutuda verilen uygun kavramlarla tamamlayınız.

Taceddin | tamlanan | tamlayan | bağımsız | iyelik

1. Mehmet Âkif Ersoy, İstiklâl Marşı'mızı Ankara'daki **Taceddin** Dergâhı'nda kaleme almıştır.
2. İsim tamlamalarında ilgi eki (-ın, -in) alan birinci unsura **tamlayan** adı verilir.
3. İsimlere eklenerek varlığın kime ait olduğunu bildiren eklere **iyelik** zamiri denir.
4. Metinde geçen «istiklâl» kelimesi milletimizin hiçbir güce boyun eğmeden **bağımsız** yaşaması demektir.

7 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki «O Sözcüğünün Görevleri» panosunda yer alan üç cümledeki «o» sözcüklerinin türleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

A) I. İşaret Sıfatı — II. Kişi Zamiri — III. İşaret Zamiri
B) I. Kişi Zamiri — II. İşaret Zamiri — III. İşaret Sıfatı
C) I. İşaret Zamiri — II. Kişi Zamiri — III. Belgisiz Zamir
D) I. Kişi Zamiri — II. İşaret Sıfatı — III. İşaret Zamiri

8 ŞİFRELİ KELİME

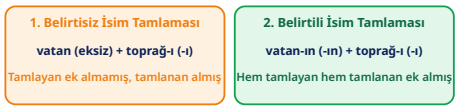
İpuçlarındaki kavramları kutulara yazınız. Numaralı harflerle "isim olmadıkları hâlde cümlede isimlerin yerini tutan sözcük

En az üç ismin iç içe bağlandığı tamlama türü: __leme isim tamlaması	Z İ N C İ R
İstiklâl Marşı'mızı Taceddin Dergâhı'nda yazan Millî Şairimizin adı	A K İ F
12 Mart 1921'de kabul edilen bağımsızlık destanımızın türü	M A R Ş
İsim tamlamasında tamlananın aldığı aitlik eki	İ Y E L İ K
Mehmet Âkif Ersoy'un İstiklâl Marşı'nı ithaf ettiği kahraman kurumumuz	O R D U

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:
ZAMİR

9 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Görseldeki «vatan toprağı» ve «vatanın toprağı» tamlamalarını tamlayan ve tamlanan ekleri bakımından karşılaştırarak türlerini açıklayınız.

'vatan toprağı' ifadesinde tamlayan (vatan) ek almayıp yalnız tamlanan (-ı) ek aldığı.

10 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki «Rafadan Tayfa - İstiklâl Marşı» bilgi kartlarına göre Mehmet Âkif Ersoy hakkında aşağıdakilerden hangisi **söylenemez?**

A) Yarışmaya para ödülü konulduğu için başlangıçta şiir göndermeyi kabul etmemiştir.
B) Hamdullah Suphi Bey'in mektubu ve ısrarı üzerine vatan aşkıyla marşı yazmıştır.
C) Kazandığı 500 liralık para ödülünü kendi kişisel ihtiyaçları için harcamıştır.
D) Şiirini cephede vatan için çarpışan Kahraman Ordumuza armağan (ithaf) etmiştir.

11 SIRALAMA

Görselde verilen İstiklâl Marşı'mızın yazılış ve kabul sürecindeki tarihî olayları kronolojik akışa göre 1'den 4'e kadar sıralayınız.

1 Maarif Vekâletinin (Millî Eğitim Bakanlığının) millî bir marş yazılması için yarışma başlatması
2 Mehmet Âkif Ersoy'un ödül almama şartıyla Taceddin Dergâhı'nda İstiklâl Marşı'nı kaleme alması
4 Mehmet Âkif'in verilen ödülü şehit ailelerine destek olan Darülmesai kurumuna bağışlaması
3 Hamdullah Suphi Bey'in kürsüde okuduğu şiirin 12 Mart 1921'de TBMM'de coşkuyla millî marş kabul edilmesi

12 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Görseldeki «Çoklu Ortam (Dinleme/İzleme) Analiz Panosu»na göre izlenen filmde kahramanların İstiklâl Marşı okunurken ses tonlarının gürleşmesi ve fonda coşkulu bir müziğin yükselmesi

A) Bağımsızlığa ve al bayrağımıza duyulan derin vatanseverlik coşkusunu
B) Şehitlerimizin ve gazilerimizin fedakârlıklarına duyulan minnet ve saygıyı
C) Milletçe zorluklar karşısında tek yürek olma ve birlik-beraberlik heyecanını
D) Tarihî değerlere karşı ilgisiz kalma ve sorumluluklardan kaçınma isteğini